

סכסוכים ומחאות במזרח התיכון וצפון אפריקה

Conflict and Protest in the MENA

יום ג': 08:00-10:00
0-138-2-78

שם המרצה: דר מנצור נסאסרה

דוא"ל: mansor@bgu.ac.il

דרישות הקורס והרכב הציון:

פרונמציה בזוגות - 30%
10% - (research outline)
עבודות - 60% (עבודה מסכמת - 2500 words)
מבחנים - %
סידורים - %
סה"כ - 100%

תקציר באנגלית

Since “the Arab Spring” started, many of us have been puzzled by the effective methods of civil movement and non-violent resistance that led to the toppling down of authoritarian regimes in the Middle East and North Africa. Ethnic and Territorial Conflicts and violence in the Middle East and North Africa still shapes the way we look at the region and its importance for stability. This course seeks to look behind the headlines and behind the blood to evaluate how successful we might prove to be when dealing with conflict in a region known as full of contrasts and changes. The range of tools in which we have to evaluate conflict and order is important, too. This course examines four key features of conflict and order in international politics and economy of the modern Middle East. The first part of the seminar will also introduce relevant theoretical debates from International Relations, political economy, territorial disputes and conflict resolution theories. The second part of the course provides a comprehensive approach to the study of political economy and territorial disputes in the Gulf. It pays attention to the traditional political economies of the Gulf and the impact of the discovery of oil and the transformation of their economies to rentier states (e.g. Iraq, Kuwait, Saudi Arabia and UAE). The third part of the course will look at cases of ethnic conflict in the MENA, looking at Syria, Lebanon, Turkey and Iraq. The last part of the course will investigate cases of refugees and humanitarian intervention since the Arab Spring (e.g. Kurdish minorities in Syria and Iraq, Iraqi and Syrian Refugees).

אוניברסיטת בן-

גוריון בנגב

הפקולטה למדעי

הרוח והחברה

המחלקה

לפוליטיקה וממשל

2023

2024

תקציר בעברית:

עם פריצתו של 'האביב הערבי' וגל המחאות המתמשך באזור, תחום סכסוכים וניהול סכסוכים הפך להיות אחד הנושאים המרכזיים שמאתגרים את הזירה הבינלאומית בכלל והמזרח תיכונית בפרט. המטרה של הקורס היא לאפשר לסטודנטים להתעמק בהבנת הגורמים לסכסוכים במזרח התיכון וצפון אפריקה לפי גישות ותיאוריות. הקורס מקנה לסטודנטים ידע היסטורי ותיאורטי מקיף בשלוש רמות מרכזיות: סכסוכים בינלאומיים ואתניים, סכסוכים טריטוריאליים, וכמו כן סוגיות מובחרות בכלכלה הפוליטית במפרץ. הקורס מורכב מארבעה חלקים מרכזיים: בחלק הראשון של הקורס, הדיון יהיה בעיקרו סביב גישות שונות של סכסוכים וכלכלה פוליטית בעולם הערבי. בחלק השני של הקורס יתמקד בסכסוכים באזור המפרץ בדגש על כלכלה פוליטית במדינות כמו עיראק, כוויט, סעודיה ואיחוד האמירויות. בחלק השלישי של הקורס ההתמקדות תהיה בקונפליקטים אתניים במזרח התיכון תוך התמקדות במדינות כמו עיראק, סוריה ולבנון. בחלק האחרון של הקורס נבחן את סוגיית 'האביב הערבי' והקונפליקט המתמשך עד לימנו, תוך התייחסות לכמה מדינות במזרח התיכון וצפון אפריקה. בסוף גם נתייחס למשבר הפליטים (סורים, עיראקים וכורדים) וההתערבות המתמשכת של המעצמות באזור.

התאמות הקורס למצב:

-אופי השיעורים ייקבע אחרי המפגש הראשון תוך התאמה לנסיבות- בכיתה/ היברידי /זום.
-לוח הזמנים של המטלות בקורס יפורסם בהמשך.
-יהיו מספר שעות ייעוץ פרטניות לגבי כתיבת המטלה הסופית.
-לכל בעיה הנובעת מן המצב יש לפנות ישירות למרצה ב mansor@bgu.ac.il

חלק ראשון: היבטים תיאורטיים וחקר סכסוכים אתניים וטריטוריאליים

1-המפה המזרח תיכונית כמוקד לקונפליקטים: 100 שנה לסייקס פיקו

פוליטיקה והיסטוריה במזרח התיכון וצפון אפריקה – אמפיריות במזרח התיכון

2-פרספקטיבות היסטוריות לקונפליקטים במזרח התיכון וצפון אפריקה

*Mirjam E. Sørli, Nils Petter Gleditsch, Håvard Strand, (2005). "Why Is There so Much Conflict in the Middle East?" in *The Journal of Conflict Resolution*, Vol. 49, No. 1, pp. 141-165.

3. הגיאופוליטיקה של קונפליקטים אתניים וטריטוריאליים

Bassel F. Salloukh, 2017. The Sectarianization of Geopolitics in the Middle East, in *Sectarianization: Mapping the New Politics of the Middle East*, ed. Nader Hashemi& Danny Postel, pp. 35-52

Kenneth A. Schultz, 2017. Mapping Interstate Territorial Conflict: A New Data Set and Applications, *Journal of Conflict Resolution*, (61), 7. p.1565.

עוגן גולדמן & אוריאל אבולוף, 2016: אלימות פנים-מדינתית במזרח התיכון. פוליטיקה: כתב עת ישראלי למדע המדינה וליחסים בינלאומיים, עמ' 137-165

4 - גישות בתחום קונפליקטים אתניים

Ussama Makdisi, 2017. The Problem of Sectarianism in the Middle East in an Age of Western Hegemony, in *Sectarianization: Mapping the New Politics of the Middle East*, ed. Nader Hashemi& Danny Postel, pp. 23-35

Boaz Atzili & Burak Kadercan, 2018. Territorial Designs and International Politics: Inside-Out and Outside-In. Routledge, pp. 17-28

Mehran Kamrava, The Political Economy of Rentierism in the Persian Gulf in Mehran Kamrava (ed.), The Political Economy of the Persian Gulf States, Hurst, 2012, pp.39- 68 .

6. Political reforms and the Gulf Monarchies

Gerd Nonneman (2008), 'political Reforms in the Gulf Monarchies: From Liberalization to Democratization? A Comparative Perspective', in Anoushiravan Ehteshami and Steven Wright (eds), Reform in the Middle East Oil Monarchies, Chapter 1, Reading, UK: Ithaca Press.

7. Political Participation and Economy: Kuwait and the United Arab Emirates

Michael Herb (2009), 'A Nation of Bureaucrats: Political Participation and Economic Diversification in Kuwait and the United Arab Emirates', International Journal of Middle East Studies, 39 (4).

Faisal Abu Sulaib, 2021. Stateless 'bidoon' in Kuwait: a crisis of political alienation. MIDDLE EASTERN STUDIES 2021, VOL. 57, NO. 1, 134–150

8- ערים וסכסוכים: הכלכלה הפוליטית של קירקוק והמאבק המתמשך עם הכורדים

Sofia Barbarani, 2017. A look into Iraq's disputed Kirkuk before referendum. Accessed at: <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2017/09/iraq-disputed-kirkuk-referendum-170923080251698.html>

* Denise Natali (2015). Settlers and State Building: The Kirkuk Case, pp. 114

9-הסכסוך המתמשך בין קטר ומדינות המפרץ

Deborah J. Gerner and Omur Yilmaz (2004). "A Question of Sovereignty: Bahrain, Qatar, and the International Court of Justice".

Milton-Edwards, 2020. The Blockade on Qatar: Conflict Management Failing. THE INTERNATIONAL SPECTATOR 2020, VOL. 55, NO. 2, 34–48

חלק שלישי: עיראק ולבנון ומלחמות אזרחים

10-הצרפתים בסוריה ולבנון: סכסוכים אתניים ומלחמות אזרחים

*Daniel Neep, 2012, Occupying Syria under the French Mandate: Insurgency, Space and State Formation. Cambridge University Press, pp. 20-38.

*Sami A. Ofeish, 1999. "Lebanon's Second Republic: Secular Talk, Sectarian Application", Arab Studies Quarterly, Vol 21, No 1, pp. 97-100.

Emma Jorum, 2014 . Beyond Syria's Borders: A History of Territorial Disputes in the Middle East. I.B. Tauris

אריה קצוביץ, 2008. מלחמת לבנון השנייה: היבטים תיאורטיים ונורמטיביים. פוליטיקה: כתב עת ישראלי למדע המדינה וליחסים בינלאומיים, חוברת 17, עמ' 37-46.

11 - נאו-ליברליזם ובניית עיראק אחרי 2003

*Eric Herring, 2008 'Neoliberalism Versus Peace Building in Iraq', In Pugh, Cooper and Tuner, Whose Peace?, pp. 47-64.

Curtis H. Martin (2005). "Going to the United Nations: George W. Bush and Iraq".

חלק רביעי: אביב ומחאות בעולם הערבי

12 - האביב הערבי והתנגדות לא אלימה: הדרך לדמוקרטיזציה? מצרים ומוניסיה

אלי פודה ואון וינקלר, 2017. הגל השלישי: מחאה ומהפה במזרח התיכון, כרמל-ירושלים. עמ' 25-40

עוגן גולדמן & אוריאל אבולוף, 2016: אלימות פנים-מדינתית במזרח התיכון. פוליטיקה: כתב עת ישראלי למדע המדינה וליחסים בינלאומיים, עמ' 137-165

אלי פודה ולימור לביא, 2017. מצרים: האמנם מהפכה? בתוך, הגל השלישי: מחאה ומהפה במזרח התיכון, כרמל-ירושלים. עמ' 79-107.

13-סוריה ולוב: מאביב ערבי למלחמת אזרחים והתערבות הומניטרית בינלאומית R2P

Christopher Phillips, 2020. The International and Regional Battle for Syria, (in), The War for Syria, pp.37-49.

Sarah Brockmeier, Oliver Stuenkel & Marcos Tourinho (2016) The Impact of the Libya Intervention Debates on Norms of Protection, Global Society, 30:1, 113-133.

Adham Saouli, 2020. Hizbollah's intervention in Syria: Causes and Consequences. (in), The for Syria, pp. 69-85.

14 - משבר בינלאומי: הפליטים העיראקים והסורים בירדן

*PINAR YAZGAN, DENIZ EROGLU UTKU, IBRAHIM SIRKECI, 2015. Syrian Crisis and Migration, Migration Letters, Volume: 12, No: 3, pp. 181 – 192.

*Sarah Kenyon Lischer, 2008. "Security and Displacement in Iraq: Responding to the Forced Migration Crisis". International Security, Vol. 33, No. 2, Pages 95-119